

Ohjeita korttien käyttöön

Keskustelukortteja voi käyttää sekä koko ryhmän kesken käytävään yhteiseen keskusteluun että pienryhmissä tapahtuvaan keskusteluun.

Korteista voi valita vain osan tai käydä ne kaikki käytettävästä ajasta ja keskustelun aktiivisuudesta riippuen.

Oikeiden vastausten ohessa on myös kysymyksiä, joita voi käyttää keskustelun jatkona. Näitä kysymyksiä ei ole pakko käyttää.

Kortit löytyvät seuraavilta sivuilta. Ne voi tulostaa niin, että tulostuksen jälkeen ne leikataan irti toisistaan. Korttien kestävyuden parantamiseksi ne voi myös laminoida.

Koko ryhmän kesken käytävä keskustelu:

Käydään yhdessä läpi, mikä tilanne kortissa on. Tilanteen voi lukea opettaja tai joku oppilaista. Kortin voi myös heijastaa valkotaululle. Tämän jälkeen käydään läpi kysymys ja vastausvaihtoehdot, jonka jälkeen voidaan keskustella, mikä näistä vaihtoehdoista voisi olla oikea.

Ohjeita korttien käyttöön

Pienryhmissä käytävä keskustelu:

Ryhmä jaetaan pienryhmiin, joissa on 2-6 henkeä. Jokaiselle ryhmälle annetaan yksi kortti, josta he ensin lukevat kortin tilanteen ja vastausvaihtoehdot, ja sen jälkeen he keskustelevat asiasta.

Pienryhmäkeskustelun jälkeen kortit ja vastaukset käydään yksitellen läpi niin, että ensin kortista keskustellut pienryhmä saa vastata ja sen jälkeen muutkin voivat jakaa ajatuksiaan.

Jos keskustelua ei synny pienryhmissä, voidaan keskustelu muuttaa koko luokan kesken käytäväksi keskusteluksi.

---

1. Luokkalaisesi Mikael on transpoika. Oppituntia on pitämässä sijainen, joka jakaa luokan kahtia tyttöihin ja poikiin. Sijainen vaatii, että Mikaelin on mentävä tyttöjen ryhmään. Kuinka toimit?

1. Et tee mitään.
  2. Korjaat, että Mikael on poika ja kuuluu poikien ryhmään.
  3. Vaadit itsekin, että Mikael on tyttöjen ryhmässä.
-

---

2. Kaverisi Ella harrastaa jalkapalloa. Kävelette yhdessä koulun käytävällä, kun jotkut alkavat nimitellä Ellaa lesboksi hänen harrastuksensa takia. Kuinka toimit?

- a) Puolustat Ellaa ja sanot, että lesboa ei saa käyttää haukkumasanana.
  - b) Lähdet pakoon ja jätät Ellan yksin.
  - c) Menet hakemaan opettajan paikalle.
-

---

3. Ystäväsi Katariina kertoo sinulle, että hän on juuri tajunnut olevansa biseksuaali. Hän ei kuitenkaan vielä uskalla puhua asiasta julkisesti. Kuinka toimit?

a) Kerrot muille Katariinan biseksuaalisuudesta, jotta hänen ei tarvitsisi tehdä sitä.

b) Alat pelkäämään, että Katariina on ihastunut sinuun.

c) Kiität Katariinaa siitä, että hän uskalsi kertoa asiasta sinulle.

---

4. Samassa harrastuksessa käy nuori, joka kertoo haluavansa, että häntä kutsutaan Valoksi. Kuinka toimit?

a) Et käytä hänestä mitään nimeä.

b) Alat käyttämään hänen uutta nimeään.

c) Jatkat vanhan nimen käyttöä.

---

5. Tapaat nuorisotalolla Joonaksen ensimmäistä kertaa. Kun juttelette elämästänne, hän mainitsee, että hänellä on kumppani. Paikalle tulee myös kaverisi Miko, joka kysyy Joonaksen tyttöystävän nimeä. Joonas näyttää mielestäsi ahdistuneelta. Kuinka toimit?

- a) Huomautat Mikolle, että Joonas ei kertonut, mitä sukupuolta hänen kumppaninsa on.
  - b) Vaadit Joonasta vastaamaan Mikon kysymykseen.
  - c) Pyydät Mikoä poistumaan.
-

---

6. Samalla luokalla oleva ystäväsi Säde on aromanttinen aseksuaali, ja tiedät, ettei hän koe vetovoimaa keneenkään eikä halua solmia romanttisia seurustelusuhhteita. Oppitunnilla puhutaan seurustelusta, mikä saa luokkalaiset utelemaan toistensa ihastuksista. Luokkalaiset myös vaativat, että Säteen on kerrottava oma ihastuksensa ja että jokaisella on oltava ihastus. He myös pilkkaavat sitä, ettei Säde halua seurustella. Kuinka toimit?

- a) Naurat mukana.
  - b) Muistutat luokkalaisia siitä, että kaikkien ei ole pakko seurustella tai olla ihastuneita.
  - c) Kannustat Sädetä valehtelemaan asiasta.
-

---

7. Kuljet kadulla kaveriesi kanssa, kun näet vieraan ihmisen, jolla on hieno hattu. Haluaisit, että kaverisi katsoisivat myös häntä. Kuinka toimit?

- a) Pyydät kavereitasi katsomaan tuota ihmistä.
  - b) Osoitat ihmistä sormellasi.
  - c) Oletat ihmisen naiseksi ja pyydät kavereitasi katsomaan tuota naista.
-

---

8. Vanhempi sisaruksesi on seurustellut jo vuoden kumppaninsa Jonin kanssa. Nyt hän kertoo, että on alkanut seurustelemaan myös Emman kanssa ja heillä on polyamorinen suhde. Kuinka toimit?

- a) Kyseenalaistat, miten hän pystyy seurustelemaan kahden ihmisen kanssa.
  - b) Syytät, että hän pettää Jonia Emman kanssa.
  - c) Onnittelet sisarustasi.
-

---

9. Luokkalaisesi Topias kertoo tunnilla, että on alkanut taas harrastamaan tanssimista ja hän haluaisi ammattilaistanssijaksi. Toinen luokkalainen väittää, että tanssiminen on homojen harrastus. Kuinka toimit?

- a) Kannustat Topiasta ja toivotat hänelle onnea ja menestystä.
  - b) Käsket luokkalaistasi olemaan hiljaa.
  - c) Väität, että Topias on homo, jos hän pitää tanssimisesta.
-

---

10. Ystäväsi Anna kertoo sinulle, että häntä on jo pidemmän aikaan mietityttänyt hänen identiteettinsä ja että hän ei oikein tiedä, kuka on. Hänestä tuntuu, että hän on muunsukupuolinen, mutta hän pelkää sen olevan vain vaihe. Kuinka toimit?

- a) Heität vitsiä aiheesta ja sanot, että kaikki maailmassa on vain vaihetta.
  - b) Sanot, ettei kenenkään sukupuoli ole väliä ja että olemme kaikki ihmisiä.
  - c) Lohdutat, että on sallittua pohtia itseään ja identiteettiään.
-

Oikeat vastaukset ja kysymyksiä keskustelun jatkamiseksi

1. B. Korjaamalla väärinsukupuolitusta näytämme, että tuemme transihmistä ja varmistamme, että hän ei joudu itse aina puuttumaan häneen kohdistuvaan väärinsukupuolitukseen.

- Miksi väärinsukupuolitaminen on väärin?
- Miten Mikaelia voisi tukea lisää?

2. A, mutta myös C voi olla oikea vastaus.

Kummassakin näistä vaihtoehtoista tehdään asialle jotain. Jos Ellan jättäisi yksin, Ellasta voisi tuntua ikävältä ja homofobinen kiusaaminen saattaa jatkua.

- Miksi homottelu/lesbottelu on väärin?
- Miksi jotkut käyttävät niitä haukkumasanoina?

3. C. Katariinalla on oikeus päättää, kenelle ja milloin hän tulee kaapista. Siksi ei ole oikein kertoa Katariinan puolesta hänen biseksuaalisuudestaan.

- Miksi kaapista tuleminen on joillekin pelottavaa?
- Miten kaapista tulemisen kynnystä voisi madaltaa?

Oikeat vastaukset ja kysymyksiä keskustelun jatkamiseksi

4. B. Uuden nimen välttely ja vanhan nimen käyttäminen voivat kummatkin tuntua Valosta ikävältä ja siltä, että häntä ja hänen nimeään ei kunnioiteta.

- Miten Valoa voisi tukea lisää?
- Miksi oikean nimen käyttäminen on tärkeää?

5. A. Sukupuolineutraalit termit mahdollistavat, että ihmisen ei tarvitse tulla kaapista eikä myöskään kertoa, mitä sukupuolta hänen kumppaninsa on.

- Miltä jatkuva kaapista tuleminen voi tuntua?
- Miksi aina ei halua tulla kaapista?

6. B. Kaikki ihmiset eivät halua seurustella, ja on väärin painostaa asiassa. On reilua puuttua asiaan ja antaa tukensa Säteelle.

- Miksi joidenkin mielestä kaikilla on pakko olla ihastuksia?
- Miksi jotkut pakottavat muita olemaan kiinnostuneita seurustelusta?

Oikeat vastaukset ja kysymyksiä keskustelun jatkamiseksi

7. A. Ihmisen sukupuoli ei ole pääteltävissä hänen ulkonäöstään, ja siksi ei ole oikein olettaa kenenkään sukupuolta ulkonäön perusteella. Sukupuolen olettamisen ja sukupuolittamisen voi välttää käyttämällä sukupuolineutraaleja termejä.

- Miten ihmisen sukupuolen saa selville?
- Onko sukupuolen tietäminen tärkeää tai oleellista?

8. C. Polyamorinen suhde on samanlainen ja yhtä arvokas suhdemuoto kuin monogaminen suhde. Ei ole oikein kyseenalaistaa sitä, miten joku voi olla polyamorisessa suhteessa eikä myöskään ole oikein syyttää toista pettämisestä. Polyamorinen suhde perustuu kommunikaatioon ja avoimuuteen, kun taas pettäminen on yhteisesti sovittujen sääntöjen rikkomista.

- Voiko erilaisia suhdemuotoja asettaa paremmuusjärjestykseen?
- Miksi polyamoria voi olla hämmentävä asia?
- Kuuluuko kommunikaatio ja avoimuus vain polyamoriseen suhteeseen?

Oikeat vastaukset ja kysymyksiä keskustelun jatkamiseksi

9. A tai B. Harrastukset eivät määrittele kenenkään seksuaalisuutta. Usein virheellisesti jaottelemme harrastuksia feminiinisiin ja maskuliinisiin harrastuksiin, joiden perusteella teemme virheellisiä oletuksia ihmisten seksuaalisuudesta.

- Miksi harrastuksia jaotellaan sukupuolten mukaan?
- Miksi harrastusten perusteella yritetään määrittää toisten seksuaalisuutta?

10. C. Identiteetin pohtiminen voi olla nuorelle iso ja kipeä asia. Siksi asiasta ei ole hyvä heittää vitsiä tai vähätellä toisen pohdintaa esimerkiksi sanomalla, että asialla ei ole väliä. Identiteetti kasvaa ja muuttuu ihmisen mukana eikä se ole koskaan täysin valmis. Siksi on täysin luontevaa pohtia sitä läpi elämän.

- Miten identiteetin pohdintaa voi muuten tukea?
- Miksi on tärkeää pohtia identiteettiä?